

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

s. G. Blom, Meerkkerk; Ds. R. Kok, Ameide; Ds. H. van Leeuwen, Rotterdam-West; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum; Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn, en B. van der Wal, Dordrecht-Centrum.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 17, Meerkkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 6,— per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

DE INWONING VAN CHRISTUS

Opdat Christus door het geloof in uw harten wone. Efeze 3 : 17a.

Paulus zit in de gevangenis, Ef. 3 : 1. Voor het vlees was dit geen aangename zaak. Hij was letterlijk rondom toegemuurd. Doch de uitweg naar boven bleef open. Hij buigt de knieën tot de Vader van onze Heere Jezus Christus, vs. 14. Gelukkig als men benauwd wordt van alle zijden, dat dan de weg naar Boven nog open is en blijft. Kent u ook het adres, waar Paulus met zijn nood naar toeging, en gaat u er ook heen? Als dit recht gelovig geschiedt, dan is het onder alle omstandigheden uit te houden.

Paulus bad in de gevangenis voor de Efeziërs: „opdat Christus door het geloof in uw harten wone”.

Wat was er toch met die Efeziërs aan de hand? Het waren door genade wedergeboren mensen. Zij hadden van de Heere een nieuw hart gekregen. En Christus was een Inwoner van hun harten geworden. Zij hadden een tijd in hun leven gekend, dat Hij er de eerste en de enige plaats innam. Toen was er geen kwaad in de stad. Maar op het moment dat Paulus zijn brief aan de Efeziërs schreef, was het anders. Paulus zat in de gevangenis. Dat vervulde hen met zorg. Wat moest er nu van de kerk terechtkomen? Wat zou er nu van hen terechtkomen? Zij hadden geen doorzicht meer. Zij beoefenden het geloof niet in hun Koning, die hun van Israëls God, in het strijdperk van dit leven, gegeven was. En daarom waren zij moedeloos. Zij hadden geen moed meer om verder te gaan. Paulus wist dit. Hij schrijft dan ook: Daarom bid ik u, dat gij niet vertraagt in mijn verdrukkingen, vs. 13. M.a.w. laat mijn verdrukking geen oorzaak zijn dat gij in uw loop vermindert, dat ge de handen slap laat hangen, dat ge als bij de pakken neer gaat zitten. Daarom buig ik mijn knieën tot de Vader van onze Heere Jezus Christus..... opdat Hij door het geloof in uw harten wone. Het was nodig dat zij het geloof weer gingen beoefenen in de Heere Jezus Christus. Die was hun Heere. Die had hen gekocht met de dure prijs van Zijn dierbaar bloed. Die had hen voor Zijn rekening genomen met lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid. En Die, wil Paulus zeggen, is nu in uw leven op de achtergrond gekomen. Daar is uw oog niet op gevestigd, en daarom zit ge zo in het donker en beziet ge alles van de zwarte kant. Hij moet daarom weer de eerste en de enige plaats in uw leven krijgen. Gij moet van de omstandigheden afleren zien en alleen gaan opzien tot de grote Herder en Opziener van uw zielen. Want dat is tenslotte geloven: afzien van alles wat rondom is en opzien tot de Heere Jezus Christus. Hij is Degene, Wie gegeven is alle macht in hemel

en op aarde. Ik kan u niet helpen, ik zit in de gevangenis. Maar de Heere Jezus Christus kan u wel helpen. Hij is gezeten aan de rechterhand des Vaders. Hij zal u niet begeven en Hij zal u niet verlaten. Vertrouwt op Hem en Zijn hulp zal blijken. Ook al moet ge hier op aarde dan door veel verdrukkingen heen gaan, Hij zal alle dingen doen medewerken ten goede, en u alles ten beste doen keren. Hij zal u, gelouterd door het lijden, tenslotte toch volkomen verlossen en u opnemen in Zijn heerlijkheid.

Wanneer Christus door het geloof in uw harten woont, dan oetent ge gemeenschap met Hem. Dan ziet ge Hem als de Schoonste onder de mensenkinderen, op Wiens lippen genade is uitgestort. Dan is Hij uw Borg, dan is Hij uw Zaligmaker. Dan is er voor niets en voor niemand plaats in uw hart, dan alleen voor Hem. Dan zult ge in vrede leven met God, door Hem. Dan zult ge ook vrede hebben met uw lot, door Hem. Dan zult ge ook in staat zijn, om in heiligmaking voor Zijn aangezicht te wandelen.

Opdat Christus door het geloof in uw harten wone. Hoe is het met u en met mij, geliefde lezer? Een vraag die we niet moeten zien te ontlopen. Want Hij woont niet in het hart van een onwedergeboren mens. In zulk een hart is plaats voor alles en nog wat, behalve voor de Heere Jezus Christus. Lees er Rom. 3 maar op na en toets er eerlijk uw eigen hart aan, en dan zult ge moeten zeggen: Zo ben ik. Dat het u dan in de nood mocht brengen en u mocht doen vragen om een nieuw hart. Dat is vóór alle dingen nodig. Maar ook als ge door genade een nieuw hart moogt hebben, wat kan dan daarin de Heere Jezus Christus op de achtergrond geraken, door allerhande dingen die op de voorgrond komen. De dingen van het dagelijkse leven, die we zien, gaan dan het leven beheersen. We zien dan op de omstandigheden, en dan ziet het er maar donker uit. Dan komt men in ongeloofsgestalten terecht. Dan komen er vragen naar boven, als: Wat zal er van de kerk terecht komen? Je hoort er zo weinig van, je ziet er zo weinig van. Satan viert zijn triomfen. De wereld neemt al meer het terrein in, ook in de kerk. De afval wordt steeds groter. En als men dan een blik naar binnen slaat, dan is het om bang te worden. Want daar is het ook allemaal ellendig gesteld. Wat men rondom zich ziet, ziet men ook van binnen, maar Hem ziet men niet. Het geloofsoog is voor Hem gesloten. Men denkt en vreest dan, ook nog eens te zullen omkomen in de handen van Saul.

De levende Kerk heeft aan deze dingen kennis.

VAN DE ADMINISTRATIE

Hartelijk dank aan hen, die mij verschillende namen en adressen toezonden van nieuwe abonnees, en van hen, die in aanmerking kwamen voor het ontvangen van proefnummers. Bij mijn terugkomst van vakantie lag er veel werk te wachten, dus zij, die de gevraagde no's niet direkt hebben ontvangen, willen hiermede wel rekening houden. Wij blijven trachten alles p.o. uit te voeren. Nog steeds blijkt dat er foutieve adressen zijn, wat veel onaangenaamheden met zich brengt. Zij die hiervan ondervinding hebben, willen mij wel direkt daarvan kennis geven. Aan alle abonnees verzoeken wij om in hun omgeving te werken voor ons blad, bv. door een persoonlijk gesprek met hen die instemmen met doel en inhoud ervan. Mij dunkt hier is nog veel te doen. Komt, laten wij gezamenlijk dit werk aanpakken. De beginselen, die toch ons blad voorstaat, zijn het zo waard. De betalingen van het abonnementsgeld gaan nog gestadig voort. Laat dat zo blijven, opdat niemand achterblijft. Aan overbetalingen werd sinds de laatste verantwoording ontvangen f 47,50. Alle overbetalingen zijn zeer welkom, want veel extra kosten moeten nog steeds worden gemaakt. Het verblijdt en bemoedigt ons, dat velen hun instemming betuigen met de inhoud van ons blad. Vandaar dat wij voortgaan met de bede: en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja het werk onzer handen, bevestig dat. Wij wijzen er nog even op, dat het abonnementsgeld voor de Verenigde Staten en voor Canada is bepaald op 3 dollar per jaar.

v.d.L.
P.S. ons gironummer is 704350 ten name van de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a.d. Rijn, van Eeghenstraat 14.

Degenen die wel in de kerk zijn, maar niet van de kerk, weten van deze dingen niets af. Doch Gods kinderen wel.

En als het nu zo met u gesteld is, wat is dan meer nodig dan dat we onze knieën buigen, én voor onszelf én voor elkaar, tot de Vader van onze Heere Jezus Christus, opdat Christus door het geloof in onze harten wone? Want Hij wil inkomen bij een ieder, die Zijn inwoning hartelijk begeert. En als Hij in het hart woont, daarin weer de eerste en enige plaats krijgt, hoe anders wordt dan alles. Dan worden alle bezwaren weggevaagd. Dan krijgt men weer uitzicht, ook in deze geesteloze, donkere tijd. Want de kerk staat of valt niet door het doen of laten van mensen. Doch zij staat eeuwig vast omdat de Heere er Zelf voor instaat. De poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen.

Hoe anders wordt alles dan ook in het persoonlijk zieleleven. Want dan is er gemeenschap met de ziele-Bruidegom. Dan wordt Hij gezien als Degene, Die de schuld betaald heeft. Die ook een recht op het eeuwige leven verworven heeft. Die ook een erfenis nagelaten heeft van: in de wereld zult ge verdrukking hebben. Maar ook: Hebt goede moed, want Ik heb de wereld overwonnen, en: Ik ben met ulieden, al de dagen, tot aan de voleinding der wereld.

Dan is de inwoning van Christus in het hart waarborg, dat men niet altijd in deze zondige wereld, met een vieselijk, zondig bestaan zal behoeven te wonen. Doch dat men eens eeuwig bij de Heere zal mogen inwonen. Dan zal Hij in het hart altijd de eerste en de enige plaats innemen. Dan zal de zaligheid volkomen zijn. En dat voor eeuwig. Wat zal dat zalig zijn. Bidt voor elkander, opdat Christus door het geloof in uw harten wone.

Ds. H. C. v.d. Ent.

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

7.

Het dorp Zedelijkheid is voor de Pelgrim heelaas begeerlijk geworden. Daar klaagt niemand over zijn ellende, de kwellingen van het ongelooft en de bestrijdingen van satan zijn daar geheel onbekend. Van wedergeboorten bekering wordt er niet gesproken. Alle burgers zijn kant en klaar voor de hemel.

Inderdaad, het dorp Zedelijkheid is een gezellig dorp. Die burgers weten met een grote handigheid en godsdienstigheid sfeer te scheppen in stand te houden.

Hier wonen geen onbekeerde mensen en hier kerkt de heer Wereldwijs met zijn vrouw. Nooit spreekt de leraar onbekeerde mensen aan, want die zijn er niet. Van week tot week wordt het de hoorders betuigd dat zij op reis zijn naar de hemel en dat gelooft men op commando.

Wel kan hij soms erg te keer gaan tegen de hypocrieten, maar dat streeft de hoorders, want zij zijn geen hypocrieten. Wie sterft, gaat naar de hemel. En waarom niet, want men houdt het zedelijke leven voor een gezond geestelijk leven. Wanneer men het gezag, het leven, de vrouw, het goed en de naam van zijn naaste eerbiedigt, dan is dat een wandelen op de weg van heiligmaking.

Maar hiermee willen wij het zedelijk leven als zodanig niet veroordelen. Dat is in de samenleving werkelijk te waarderen. De rijke jongeling was wat het zedelijke leven betreft, een beminnswaardig mens. Maar dat zedelijke leven sproot niet voort uit hartvernieuwende genade, het was vrucht van de algemene genade. En die genade heeft enerzijds een inbindende kracht, zodat het de mens bewaart voor de uitleving van zijn totale verdorvenheid. Want wij zijn van nature geneigd God en onze naaste te haten.

Anderzijds wordt ons de algemene geschonken om de eigenschappen van onze ziel en de zintuigen van ons persoonlijk leven tot ontwikkeling te brengen in de samenleving. De Heere wil dat wij in het natuurlijke en zedelijke leven wat betekenen voor onze medemensen. Maar al te weinig wordt die kracht in de ontwikkeling van de algemene genade gewaardeerd. Het is door de Heere Jezus niet veroordeeld dat de rijke jongeling zich in de samenleving verdienstelijk had gemaakt door die kracht in de ontwikkeling van de algemene genade.

Wij mogen in dat opzicht bij het dorp Zedelijkheid niet achterstaan. Slordigheid in het zedelijke leven is altijd en in iedereen te veroordelen. Wie heeft nu toch graag te doen met iemand die liegt, niet eerlijk is en lastert. Deze mensen maken het zich in de samenleving moeilijk, zo niet onmogelijk. Daarom willen wij dan ook het zedelijk leven van het dorp Zedelijkheid niet veroordelen, maar met des te meer klaarheid wijzen op het gemis van het geestelijke leven.

grootste federheid heeft de Heere Jezus de rijke jongeling gewezen op het gemis van een nieuw geestelijk leven. Om het eeuwige leven te beerven had hij alles te verkopen en aan de armen te geven, want dan pas zou hij de Heere Jezus kunnen volgen.

Maar is het dan mogelijk dat een mens vanuit zijn natuurstaat de Heere Jezus kan volgen door de kracht van de algemene genade? In geen geval! Om Hem te volgen tot verkrijging van het eeuwige leven hebben wij niet alleen de wedergeboorte in engere zin, maar ook in ruimere zin nodig.

En toch heeft de Heere Jezus dat tot deze jongeling gezegd, al kende hij het leven der genade niet, maar in verband met de wijze waarop hij tot Hem kwam. Voor hem was de Heiland, al was het met een gradueel verschil, één van zijn gelijken. En inderdaad als waarachtig mens heeft Hij ook voor Zichzelf het recht ten eeuwigen leven verworven door een volmaakte onderhouding van de wet. De jongeling kwam niet tot de Heere Jezus om vergeving van zonde tot bevrijding van

het oordeel. Dat was reeds in orde, althans daarvan had de dienstdoende priester hem verzekerd. En zolang dat in orde was kon men zich niet bekommeren over het beerven van het eeuwige leven.

Als hij dan het recht ten eeuwigen leven wilde verdienen zoals de Heiland dat deed, dan moest hij al zijn goederen verkopen en het geld aan de armen geven. Want de Heere Jezus was arm geworden daar Hij rijk was. Hij had geld noch goed, huis noch bed. Uit liefde tot Zijn God en tot Zijn wet was Hij arm geworden. Een zaak die door en door geestelijk is. En daarop is het dan ook vastgelopen bij deze jongeling.

Deze man had dus wel een hoogstaand zedelijk leven, was daarin zelfs beminnswaardig, maar het geestelijke leven miste hij. Hij was de Goddelijke natuur niet deelachtig door wederbarende genade.

De levenden kennen de innige en zoete droefheid naar God, die opkomt uit het nieuwe leven. Met deze woorden: „Ik zal U hartelijk liefhebben”, is het hart aan God verbonden. De Kenner der harten wist, dat hartelijk liefhebben was in de diepste diepte van het innerlijk leven. Wist dat het hart treurde over het kwaad tegen Hem bedreven.

Het geestelijke leven is in zijn aard en natuur geheel onderscheiden van het zedelijke leven. Mensen met een godsdienstig zedelijk leven weten niet wat het is vanuit het gemis van God te treuren, te smeken om Zijn zoete en zalige gemeenschap. Het licht van Zijn vriendelijk aangezicht kunnen zij missen.

Maar hoe kon de Pelgrim nu zijn schreden

richten naar het dorp Zedelijkheid? Hij kende toch het nieuwe leven der genade? We hebben hem daarin toch mogen ontmoeten en hebben het hartelijk overgenomen?

Volkomen waar, en toch is hij op weg naar het dorp Zedelijkheid. De raad, zich aldaar metterwoon te vestigen, heeft hij nog wel niet aangenomen, maar ook niet van de hand gewezen. Wat denkt u, want u denkt toch met ons mee, wat zou daarvan toch wel de oorzaak zijn?

Wel heel eenvoudig, het staat allemaal nog in verband met zijn val in de poel Moedeloosheid. Als er geen hulp van buiten af, zo denkt hij, tot mij gekomen was, dan zou ik vanwege de steile kant er nooit uitgekomen zijn. En wat dan?

Door zich heel ver van die poel te verwijderen is hij tegelijkertijd van het rechte pad afgeweken. En nu dwaalt hij uit vrees voor die verschrikkelijke poel steeds verder af naar links. Vreesachtigheid is een heel slechte onderwijzeres. Zij heeft haar opleiding gehad op de school van mijnheer Ongelooft. Zij gaat geheel en al met berekening te werk en dan weet u het wel wat daarvan te verwachten is. Zo is ook David uit vrees voor Saul veel te ver uitgeweken naar links, en dat deed hem komen in het land der Filistijnen. Een land waarvan niet iets goeds te zeggen is. Althans David heeft er zijn God niet ontmoet, hij heeft het daar voor zijn innerlijk leven echt slecht gehad.

Als David nu, een man naar Gods hart, een held in Israël, de raad van Vreesachtigheid opvolgt, dan is dat van een man als de Pelgrim met weinig of geen ervaring goed te begrijpen. Maar dit laatste moet u hem niet vertellen, want dat zou schadelijk kunnen werken.

A.

R. Kok

Ds. Gezelle Meerburg

7.

De boeteprediker van het land van Altena

Deelde Gezelle Meerburg in de liefde van het volk, dat hongerde naar de zuivere verkondiging van Gods Woord, aan de andere kant heeft hij ook de openbare vijandschap moeten ondervinden van de zijde van hen, die zich tegen de prediking der vrije genade keerden. Hiermee zijn we toegekomen aan één van de moeilijkste gedeelten uit het leven van Gezelle Meerburg, namelijk de vervolging, die hij heeft moeten ondergaan zowel van de kerkelijke besturen als van de burgerlijke overheid. Met recht is gesproken over zwarte bladzijden in de geschiedenis van de kerk en ons land, als het gaat over de haat en vijandschap, die de Afgescheidenen vooral in de beginperiode te verduren hadden. Heel erg is het echter wel geweest dat deze haat en vijandschap ook tegen hem gericht waren, die zo zachtmoedig was en zo mogelijk de vrede zocht. De vijandschap van de voorstanders der zgn. Evangelische verlichting is wel diep geworteld geweest, dat zij het aangedurfd hebben om deze getrouwe prediker af te zetten van zijn ambtsbediening, en na die tijd de waarneming van zijn ambt zo moeilijk mogelijk te maken. Nu gaan we niet breedvoerig in deze artikelen de kerkelijke procedures volgen en een overzicht geven van de vervolging. Dit valt buiten de opzet. 't Is meer de bedoeling om te laten zien, waarom het de vijanden ten diepste ging. En zeker ook, hoe de Heere Zelf getrouwmakende genade heeft gegeven aan Ds. Gezelle Meerburg en Zijn bewarende hand over hem heeft uitgestrekt.

Eén en ander ontlenen we niet alleen aan officiële stukken uit die tijd, maar ook aan aantekeningen van iemand uit het land van Altena, die uit de mond van zijn ouders verschillende voorvallen uit die tijd gehoord en later opgetekend heeft. Door vriendelijke bemiddeling zijn deze aantekeningen in mijn bezit gekomen.

De vijandschap is maar niet plotseling tijdens het verblijf in de gemeente van Almkerk en Emmichoven openbaar gekomen. Vóór de komst van Gezelle Meerburg was deze al overduidelijk gebleken. De eenvoudigen waren over 't algemeen erg op zijn komst gesteld. De meer welgestelden — op een enkele uitzondering na — niet. 't Gerucht ging dan ook door de gemeente, dat dezen van plan waren te komen tot het beroep van een andere predikant. Op een wonderlijke wijze hebben toen enkele leden van de gemeente hun begeerte naar Gezelle Meerburg te kennen gegeven. Zij schreven met grote letters op de kerkdeur: „Meerburg alleen en anders geen”. 't Zullen de besten niet geweest zijn, die dit gedaan hebben, maar toch vertolkten zij de wens ook van de oprechten.

En ook de scriba van het classicaal bestuur, wiens brieven vaak op een sarcastische toon getuigen van de afkeer tegen de vrije genadeleer, schrijft aan de sekretaris en adviseur bij het departement van de Hervormde en andere erediensten al 1 1/2 maand vóór Meerburgs komst: „Gaaf mijn vermoeden door, dan hebben wij reeds een duo — bedoeld het tweetal: Scholte en van Rhee — en met Almkerk waarschijnlijk een trio van predikanten, die zich openlijk tegen de gezangen verzetten....” Mede uit andere stukken blijkt, dat Gezelle Meerburg met groot wantrouwen tegemoet werd gezien. Hij komt nu eenmaal uit de „verkeerde hoek”. En later komt het zo goed uit, dat deze vijanden ondanks hun verdraagzaamheid alles zullen weeten, wat hun „verlichte” godsdienst in de weg staat.

Niet lang is daarom Ds. Meerburg op de kansel geduld. In de gemeente van Almkerk hadden velen een afkeer van het zingen van gezangen. Zodra er een gezang opgegeven

werd, zetten de bezwaard en hun pet op en zongen niet mee. Aanvankelijk gaf Gezelle Meerburg wel gezangen op, later alleen aan het eind van de dienst één vers en tenslotte hield hij er in 't geheel mee op. Hij wist toen, dat hij tegen de kerkelijke bepalingen in handelde, maar kon niet anders vanwege de eer van God en de stichting der gemeente.

Dit werd mede oorzaak, dat hij voor een commissie van het classicaal bestuur van Heusden ter verantwoording geroepen werd. De tegenstanders in eigen gemeente hadden er wel voor gezorgd, dat het classicaal bestuur er weet van kreeg. Ze kwamen trouwens weinig of niet bij hun predikant naar de kerk. En dat niet alleen omdat zij zich ergerden aan het niet-opgeven van gezangen, maar het meest omdat ze niets moesten hebben van de prediking van dood en leven.

De man, die spottend door de scriba van het classicaal bestuur „hoogst rechtzinnig” en een „ellendige dweper” genoemd wordt, moet zo spoedig mogelijk aangepakt worden. In augustus 1835 verschijnt hij voor het classicaal bestuur. Reeds in november volgt zijn afzetting zonder voorafgaande schorsing. Hij kon en mocht niet voldoen aan de eis om de gezangen weer te laten zingen.

De vraag kan en is hier wel gesteld of dan Gezelle Meerburg de Afscheiding niet gezocht heeft door het nalaten van het opgeven van een gezang. Deze vraag is niet moeilijk te beantwoorden als we naast elkaar lezen een brief van Ds. C. W. Pape van Heusden — de secretaris van het classicaal bestuur — geschreven 15 augustus 1835 kort voor zijn verschijnen voor de commissie, en een preek van hemzelf over Ezechiël 33 : 30.

In de brief van Ds. C. W. Pape lezen we o.m.: „Tegen de Almkerker — Gezelle Meerburg — is een adres ingekomen van 20 notabelen van zijn gemeente getekend, beklag inhoudende wegens het niet-later-zingen van de Evangelische gezangen en verzoek om handhaving van dit stichtelijk gebruik en der wetten op hetzelfde. Ik ben er recht mede in mijn schik....” De secretaris van een kerkelijk bestuur is dus echt in z'n schik met het bezwaarschrift tegen Gezelle Meerburg. In de zelfde brief wordt ook al rustig gezegd, dat — zo de predikant van Almkerk zich niet onderwerpt — men direkt om zijn afzetting zal vragen.

SL.

Naar de

6.

CATECHISATIE

DE OPENBARING GODS.

De algemene openbaring (slot).

In haar schone belijdenis gelooft en belijdt de kerk, dat God Zich door twee middelen openbaard heeft: in de natuur en in de Heilige Schrift.

Wij bespraken, dat tussen beide geen tegenstrijdigheid mag gesteld worden.

We zouden het zo kunnen zeggen, dat de bijzondere openbaring Gods in de Heilige Schrift de VERDIEPING is van de algemene openbaring, en wel met de kennis van Christus, die tot zaligheid onmisbaar nodig is.

Die kennis kan de natuur, de schepping niet geven. In Zijn ondoorgrondelijke wijsheid en genade heeft de Schepper van hemel en aarde, met Wie wij de levensband in ons verbondshoofd Adam hebben verbroken in het paradijs, Zich wederom geopenbaard in Zijn Zoon, Jezus Christus, de Verbondsmiddelaar, als een ontfermend en vergevend God voor een diep-schuldig en doemwaardig volk! En deze openbaring hebben wij in de HEILIGE SCHRIFT, Gods onfeilbaar Woord.

Maar wanneer wij dus niet door de natuurlijke Godskennis zalig kunnen worden (de algemene openbaring) waartoe dient dan nog de kennis Gods uit de natuur?

Dit geeft Gods Woord ons duidelijk aan. We lezen in Rom. 1 : 20: „Want Zijn onzienlijke dingen worden van de schepping der wereld aan uit de schepselen verstaan en doorzien, beide Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn”.

Twee zaken blijken hieruit.

Dat God dus Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid in de werken Zijner schepping bewijst. We bespraken reeds de „ingeschapen” kennis. Deze is een onbepaalde, aangeboren indruk in het hart van de mens, dat er een Opperwezen is. Te weten wie die God is, daarvoor is nodig de bijzondere openbaring in de Heilige Schrift. Ten tweede verklaart deze tekst, dat de kennis Gods uit de natuur, die onbepaalde indruk, de mens verantwoordelijk stelt: „opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn”. Naar de ingeschapen wet zullen ook de heidenen geoordeeld worden, Rom. 2.

Dragen wij, die onder het Evangelie leven, niet een meerdere en zwaardere verantwoordelijkheid?

Ongetwijfeld! Wij zullen ook naar Gods wet en het ontvangen Evangelie geoordeeld worden. „En zovelen er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden”, Rom. 2 : 12. En ten opzichte van de verwerping van het ons toebetrouwde Evangelie geldt het woord van Christus o.m. „Het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in de dag des oordeels dan ulieden”, Matth. 11 : 24. Maar naardien de mens ten volle verantwoordelijk gesteld wordt, staat het dan niet aan de mens zelf om te geloven en zich te bekeren? Zoals velen de verantwoordelijkheid prediken, lijkt dit wel zo.

Gods Woord leert duidelijk, dat het geloof een gave Gods is (Ef. 2). Ook de belijdenis spreekt duidelijke taal. We lezen in Dordtse Leerregels III/IV-10: „Maar dat anderen, door de bediening des Evangelies geroepen zijnde, komen, dat moet men de mens niet toeschrijven, alsof hij zichzelf door zijn vrije wil zou onderscheiden van anderen, die niet even grote of genoegzame genade tot het geloof en de bekering voorzien zijn (hetwelk de hovaardige ketterij van Pelagius stelt); maar men moet het Gode toeschrijven, Die, gelijk Hij de Zijnen van eeuwigheid uitverkoren heeft in Christus, alsoo ook diezelfde in de tijd krachtiglijk roept, met het geloof en de bekering begiftigt, en, uit de macht der duisternis verlost zijnde, tot het rijk Zijns Zoons overbrengt, opdat zij zouden verkondigen de deugden Desgenen, Die hen uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht, en opdat zij niet in zichzelf, maar in de Heere zouden roemen, gelijk de apostolische schriften doorgaans leren”.

Waartoe moet echter de verantwoordelijkheid de mens uitdrijven?

Tot het ernstig waarnemen van de middelen der genade: het lezen van Gods Woord, de prediking getrouw beluisteren, Gods Woord onderzoeken en smeken of de Heere deze middelen wil zegenen met de werking van Zijn Heilige Geest in het hart tot waarachtige bekering! Zie ook hiervoor D. Leerr. III/IV-16 en 17.

R'dam-West

v.L.

Uit de Praktijk

In het vorige artikel schreven wij iets over tijdelijke uitreddingen, als ook over de vruchten daarvan. De één eindigt veelal in het wonder alleen; terwijl de ander door of over het wonder mag heen zien op Hem, Die alleen wonderen werkt. Vandaar dat we met enkele woorden heenwezen op de laatste.

Het behaagt de Heere Zijn volk in beproevingen te leiden, en tijdelijke of lichamelijke noden daartoe te gebruiken om Zijn al- en vrijmacht te betonen, waarin men mag onder vinden wie en wat de Heere wil wezen voor een arm zondaar, want juist in zulke wegen

mag ervaren worden, wat men aan zijn God heeft.

Welnu, wij meenden, gelet op het vorig artikel, nu eens te schrijven over wat in zulk een weg eens iemand heeft ervaren in de crisisjaren vóór de tweede wereldoorlog.

Het was een werkmans met een gezin. Hij kon vertellen hoe de Heere hem had opgezocht, hem ontdekt had aan zijn schuld en zonde en Godsgemis. In zijn onmogelijkheid werd de mogelijkheid tot verlossing ontsloten, en werd de Persoon des Verlossers aan hem geopenbaard en in een weg van onderhandelingen ontdekte Zich de Heere Jezus aan zijn hart. Hij mocht veel van de Heere ontmoeten in een aanklevend leven en steunen op de God zijns levens, en ook wat de tijdelijke dingen aangaat veel vertrouwen oefenen.

Deze man geraakte werkloos, zoals zo heel velen in die jaren. Dus de inkomsten om zijn gezin te onderhouden stonden stil. Dit drukte hem zwaar op zijn gemoed, het dreef hem uit tot de Heere, en in zijn smekingen kreeg hij zo veel geloof te oefenen, dat de Heere niet alleen machtig was om hem uit deze omstandigheden te verlossen, maar ook om hem hierin te onderhouden, en daarin werd hij bijzonder gesterkt onder het lezen van Gods Woord. Kortom, hij kreeg zoveel ondersteuning van boven, en zulk een binding in zijn gemoed te ervaren, dat hem de vrijmoedigheid ontbrak om zich te wenden tot de instellingen tot steun voor werklozen, van regeringswege opgericht. Maar het leven ging door, en het weinige geld raakte op, hoewel zeer sober werd geleefd, en zijn vrouw en kinderen begonnen zeer te trekken, en wanneer hij daar op zag, dan gebeurde het, dat in zijn gedachten opkwam „zal ik me nu maar tot één of andere instantie wenden om steun?” Maar 't was wonderlijk hoe die gedachten als bij de hand werden afgesneden, en het was in zijn gemoed alsof de Heere zeide: „Ben Ik niet de Machtige en Gewillige om uit te helpen?” en dan werd dat vertrouwen in Hem zo groot, dat hij met schaamte aan die opwellingen dacht. Het gebeurde in die tijd dat hij de Heere mocht rechtvaardigen al zou Hij hem geheel verlaten en aan zichzelf overgeven, en nochtans kon hij de Heere niet loslaten, en mocht hij proeven en smaken, welk een zoetheid in dat buigen onder de Heere genoten wordt. Onder dat alles werd hij gezegend met een zwijgende mond. Zijn enige toevlucht was de Troon der genade. Hij vermocht vanwege de hoogte des Heeren met niemand te spreken over zijn tijdelijke noden. Alleen aan zijn vrouw vertelde hij somtijds welk een toevlucht hij vond in de Heere alleen. Zo gebeurde het op zekere dag na de middagmaaltijd, dat hij zoals gebruikelijk Gods Woord nam, en naar de gewone volgorde uit Joël 2 zou lezen, dat de verzen 26 en 27 met kracht op zijn ziel gebonden werden, daar geschreven staat: „en gij zult overvloediglijk en tot verzadiging eten, en prijzen de Naam des Heeren uws Gods, Die wonderlijk bij u gehandeld heeft, en Mijn volk zal niet beschaamd worden in eeuwigheid. En gij zult weten, dat Ik in het midden van Israël ben, en dat Ik de Heere, uw God ben, en niemand meer; en Mijn volk zal niet beschaamd worden in eeuwigheid”. Door welke woorden hij zulk een licht ontving in de toestand waarin hij verkeerde, en als opnieuw mocht geloven, dat de Heere hem uithelpen zou, waaronder hij als wegsmolte vanwege de nederbuigende goedheid Gods, daar de Heere Zich nog met zulk een onwaardige wilde inlaten. Maar nog was hij niet uitgeholpen uit zijn tijdelijke nood. Dit deed hem des te meer de Heere aankleven op Zijn eigen Woord, totdat hij werd ingeleid in Jes. 51 en bijzonder het 14e vers. Zoals we reeds schreven, sprak hij met niemand over zijn omstandigheden, het werk lag tussen de Heere en zijn ziel alleen; doch door een bijzondere gelegenheid ontmoette hij een arm en oud kind des Heeren, aan wie hij eenvoudig vroeg (zonder zijn omstandigheden te vertellen) of men zijn nood ook wel aan medemenschen mocht openbaren, waarop hij ten antwoord kreeg: „'t Is mij altijd zo'n

weldaad geweest als ik een mens mocht hebben waarmee ik eens spreken mocht uit mijn behoeften en noden", meer niet. Diezelfde middag ontmoette hem een mens, die zonder omwegen tot hem zei: „Vriend, ik gevoel dat je in grote moeilijkheden verkeert, en ik weet niet welke, maar neem dit van mij aan", en wilde hem een rijksdaalder toestoppen; maar hij durfde deze aanvankelijk niet te aanvaarden, mede omdat de gever iemand was die het van zijn armoe gaf. Maar omdat de gever door innerlijke drang gedreven bleef aanhouden, werd het aanvaard onder tedere gemoedsaandoeningen als een geschenk uit de hemel. Diezelfde avond komt een familielid zijn woning binnen. „Ik heb er geen rust van, jullie moeten in grote zorgen verkeren, ik voel het aan, en ik heb het niet geweten", en hij legt zo 25 gulden op tafel. Toen brak bij wijze van spreken onze vriend zijn hart, en welde op uit het diepste van hem: „Heere, dat Uw Woord waarheid is, is me groter en dierbaarder dan de redding uit deze nood". Zijn ziel was als een gewaterde hof, en zijn mond prees de Heere en betuigde: „De Heere is groot van goedertierenheid".

En tot zijn vrouw zei hij in verwondering „niet gewerkt, en voor 2 weken uitbetaald". De wegen des Heeren zijn wonderlijk. Zij zullen niet beschaamd worden die de Heere verwachten.

J. van Heteren

2.

Wim

Toen Ds. Bakker overleden was, ging hij met het overlijdens-bericht de hele buurt langs. Overall zei hij: dit was mijn vriend, hij had een nieuw hart, hij is in de hemel, wij moeten allemaal tot God bekeerd worden.

Te begrijpen is, dat Wim bij de begrafenis van Ds. Bakker aanwezig was. We konden toen niet weten, dat we spoedig aan het graf van Wim zouden staan.

Zelf heeft hij er wel iets van gevoeld. Later bleek, dat hij tegen iemand had gezegd, dat hij dit jaar zou sterven.

Wim zag niet tegen de dood op. Zijn moeder vroeg hem eens: Wim, als je gaat sterven, waar ga je dan heen? Zonder enige aarzeling antwoordde hij: naar de hemel. En toen zijn moeder weer vroeg: hoe weet je dat? gaf hij ten antwoord: omdat ik de Heere lief heb. In januari 1965 moesten wij daar Gods Woord en het Heilig Avondmaal bedienen. Dit was al eens uitgesteld. Zo werd de datum bepaald op 24 januari. Wij kwamen zaterdagavond aan en logeerden bij Wim thuis. Wij waren onder de indruk van een droevig sterfgeval in eigen gemeente. Een lief meisje van acht jaar was enkele dagen tevoren door een auto aangereden en in de volgende nacht gestorven. Dit kind zou maandag worden begraven. We spraken uiteraard met elkaar over deze dingen.

Het werd nogal laat. Wim ging naar bed, maar zette eerst het orgelboek gereed, geopend bij Psalm 89. Het was namelijk gewoonte om voor het naar bed gaan nog te zingen, te lezen en te eindigen met gebed.

We zongen: Hoe zalig is het volk, dat naar Uw klanken hoort....

Wim was nog wakker en hoorde het. De volgende morgen vroegen we hem of we het juiste vers gezongen hadden. Wim antwoordde ontkennend. Het moest vers 19 zijn geweest:

Gedenk, o Heer', hoe zwak ik ben, hoe kort van duur;
Het leven is een damp, de dood wenkt ieder uur.....

En weer zette Wim het orgelboek gereed, met de bedoeling, dat 's avonds dit vers zou worden gezongen.

Daar is niet van gekomen, maar de waarheid van dit vers is duidelijk bevestigd in het leven en sterven van Wim.

's Morgens maakte de Heere het wel onder de

bediening van Woord en sakrament. Wims moeder was aan het Avondmaal bijzonder gesterkt. De Heere toonde hierin tevoren kracht te geven voor de weg van smart, die komen zou. Wim was geen belijgend lid en kwam niet aan het Avondmaal. Toch voelden we het allen zo: Wim hoort er ook bij.

We brachten samen met de familie de dag in alle vrede door. Wim was bij ons. In gedachten zien we hem nog zitten op zijn plaats bij het orgel.

's Avonds gingen we weer lopend naar de kerk. Wim liep, als altijd, met zijn vader en ons mee. Vóór we het huis verlieten zei Wim nog tegen zijn oudste broer: als je straks trouwt, moet je de Heere vrezen. Dat zijn de laatste woorden, die we ons van Wim herinneren. In de kerk zong hij uit volle borst mee. Hij kon geen wijs houden, maar zijn hart was er bij.

Op de weg terug naar huis is het gebeurd. We liepen weer met zijn drieën, Wim aan de buitenkant. Opeens werd Wim door een auto geschept. Hij lag al met een smak op de grond vóór we ons konden realiseren wat er gebeurde. Hij was bewusteloos. Hij bloedde erg. Wat een gewaarwording, vooral voor zijn vader, die zo erg aan Wim gehecht was. Vóór en achter ons liepen broers van Wim en andere mensen, die de smak gehoord hadden en al gauw er bij waren.

Er werd om doktershulp gezonden. Zelf gingen we de moeder van Wim waarschuwen. Het huis zat al vol met mensen, met wie we verder de avond zouden doorbrengen. We riepen haar apart. Ze begreep, dat er iets ergs was gebeurd en wilde dat we dadelijk alles zouden zeggen, wat er aan de hand was. Dit hebben we gedaan.

B.

Boekbespreking

De Gereformeerde Dogmatiek door Ds. G. H. Kersten. Uitgave van N.V. Uitgeverij „De Banier", Utrecht.

Dit tweedelig werk verscheen voor het eerst in 1950, toen de schrijver al overleden was. Het is al 10 jaar uitverkocht. Er is nog voortdurend vraag naar. Zo is de uitgever er toe gekomen een tweede druk het licht te doen zien. Het blijkt niet uit het werk zelf, dat het een herdruk is. Dat is alleen op te maken uit het jaartal op het titelblad en verder uit de wijze van uitvoering: andere banden, helderder papier enz.

De titel is niet geheel juist. Deze luidt volledig: De Gereformeerde Dogmatiek voor de gemeenten toegelicht. Dat gaat uit van de gedachte, dat de Gereformeerde dogmatiek kerkelijk vastgesteld is. Dat is niet het geval. Dat geldt wel de Gereformeerde belijdenis. Daarin heeft de kerk zich uitgesproken omtrent hetgeen zij belijdt naar Gods Woord. Deze belijdenis kan worden toegelicht. Een dogmatiek is altijd het werk van een theoloog. De dogmatiek is — zo schrijft Ds. Kersten zelf — de stelselmatige beschrijving van de inhoud en het onderling verband der in Gods Woord geopenbaarde waarheden (dogmata). Verder schrijft Ds. Kersten: De Gereformeerde dogmatiek wordt, in onderscheiding van de Roomse en de Lutherse, begrensd door de Gereformeerde Belijdenisschriften en is alzo de stelselmatige beschrijving van hetgeen volgens de symbolen der Gereformeerde Kerk inhoud en onderling verband is der in Gods Woord geopenbaarde waarheden. Een dogmatiek draagt dus altijd een persoonlijk karakter. Daarom zijn er in de loop der eeuwen vele dogmatische werken verschenen, die er alle meer of minder toe hebben bijgedragen de waarheid van Gods Woord te beter te verstaan. Onderlinge verschillen worden daarbij onder Gereformeerde theologen ook van vorige eeuwen gevonden.

Wij mogen dankbaar zijn voor het werk van Ds. Kersten. Deze was een begenadigd prediker, die veel van zijn gaven en krachten gebruikt heeft ten dienste van de Gereformeerde Gemeenten. Hij heeft een groot aandeel gehad in de vereniging van de Kruisgemeenten en de Ledeboeriaanse Gemeenten. Hij gaf de stoot tot de oprichting van de theologische school te Rotterdam, waaraan hij vele jaren verbonden is geweest als docent. De dogmatiek van Ds. Kersten moeten wij zien als het resultaat van zijn langdurige arbeid als dienaar des Woords en als docent. Er is veel goeds van het werk te zeggen. Het bedoelt een toelichting te geven van de voornaamste hoofdstukken van de Gereformeerde leer voor de Gereformeerde Gemeenten. Het is, voorzover dat mogelijk is, eenvoudig beschreven en voorzien van vele bewijspplaatsen uit Gods Woord. Toch vinden we hier en daar vreemde woorden, die de indruk vestigen, dat het wel wat te zwaar is voor eenvoudigen. Het werk vraagt belangstelling voor de waarheid en de geest der onderscheiding.

Wij lezen in Handelingen 17 : 11 van de Bereeërs, die edeler waren dan die te Thessalonica, als die het woord ontvingen met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzo waren.

Dit is ook nu nog nodig, wanneer wij kennis nemen van de werken van theologen, ook al hebben zij ons volste vertrouwen. Het is in deze bedeling zo, dat de waarheid Gods slechts ten dele wordt verstaan en dat er verschil van gevoelen op allerlei punten overblijft. De verlichting des Geestes blijft hier ten dele. Daaruit vloeit voort, dat er ook onder de Gereformeerde schrijvers niet overal eenheid van gevoelen is. Bij het lezen van het werk van Ds. Kersten is het telkens weer op te merken als deze eigen standpunt verdedigt tegenover de mening van anderen. Daarom zal ook met dit werk nog niet het laatste woord geschreven zijn. Wij behoeven daarom ook niet in elk opzicht met de zienswijze van Ds. Kersten in te stemmen om toch onze waardering te uiten.

Ds. Kersten schrijft in zijn voorwoord o.a.: Hoezeer is het vooral in deze tijden van node, dat de gemeente bij de eenvoudigheid der Gereformeerde leer bewaard blijve en zij zich beijvere deze te verstaan. Bovenal verwaardige de Heere Zijn volk deze bevindelijk te beleven en be waard te worden voor bespiegelingen, die van de regel van Gods Woord afwijken. Wij kunnen daarmee van harte instemmen.

Voor wie theologische belangstelling heeft is het nodig, in elk geval zeer nuttig, om van het werk van Ds. Kersten kennis te nemen. En voor hen, die de Dogmatiek van Ds. Kersten willen bestuderen, is het van belang ook te letten op wat anderen geschreven hebben. Dit leidt tot een beter inzicht in de waarheid.

Ds. Kersten is soms enigszins scherp in het bestrijden van anderen. Aan de andere kant is deze dogmatiek praktisch ingesteld en dat spreekt tot het hart van hen, die de Heere vrezen.

De uitgave heeft weer plaats in 2 delen, elk gebonden in een linnen band. Nieuw is, dat aan elk der delen een tekstregister is toegevoegd. Dat is een verbetering, vergeleken bij de vorige druk. Het werk ziet er goed verzorgd uit en is met duidelijke letter op helder wit papier gedrukt. Het kost thans f 20,- per deel. De uitgever maakt het gemakkelijk zich het werk aan te schaffen, omdat betaling in termijnen mogelijk is.

B.

Levering van alle modellen

BRANDBLUSAPPARATEN

goedgekeurd door Rijksbrandweerinspectie, het Tariefingsbureau en Scheepvaartinspectie.
Franco verzending door geheel Nederland. Even bericht naar

FRANS POST

Pinksterbloemstraat 8 — Urk
Telf. 05277-333

Reisbureau "STATES EXPRESS"

AUTOCARREIZEN van 3 tot 12 dagen.

Leiders uit eigen kring. Hotels in eigen sfeer. Tevens speciale jongeren reizen.

Op 20/7 speciale dagtocht naar Walcheren.

Aanmelden:

STATES EXPRESS Interkerkelijke Reizen, Slaak 30, Rotterdam. Telf. 010-115339.

STATENVERTALING contra NIEUWE VERTALING

15e tot 20ste duizendtal

door A. Bergsma, ouderling van de Chr. Kerk te Rotterdam-West, met een voorwoord van Ds. M. Baan te Zeist, voorzien van een naschrift door Ds. A. W. Verhoef te Barneveld.

Enkele van de vele recensies:

„Het is onze wens, dat niemand dit met argumenten gestaafde woord ongelezen laat". (Vriend van Oud en Jong)

„Dit werkje kan niet genoeg verspreid worden, ook onder de grote catechisanten. Laat ons volk toch wakker blijven en zich beijveren om de jeugd de liefde voor de Statenvertaling te doen behouden". (De Saambinder, Ds. R. te R.)

„Dankbaar kunnen we zijn met deze brochure, leerzaam tevens, men kan de Bijbelkennis er door bevorderen". (De Oude Paden, Ds. F.L.)

„Koop en lees het boekje, onderzoek de dingen. Wat hier aan de orde is, is heus waard onderzocht te worden". (Ons Kerkblad, Katwijk. Ds. H.C. v.d.E.)

„Niet ondienstig voor velen die uitzien naar een goede en zuivere voorlichting en onderscheiding". (Tot Opbouw, Ds. H. v. L.)

„Ook eenvoudige mensen, die de grondtekst niet machtig zijn, zijn in staat een gezond oordeel te vormen over de fouten en gebreken der Nieuwe Vertaling". (Contact, Zwijndrecht. Ds. E.V.)

„De brochure toont aan, dat primair is een betrouwbare vertaling van Gods Woord en bewijst verzwakkingen enz.". (Spaans Evang. Zendingsblad)

„Niet beter kan deze uitgave aanbevolen worden dan met de woorden van Ds. M. Baan: Lees deze brochure biddend en onderzoekend". (Kerkbl. Chr. Ger. Kerk Dordrecht-C)

De brochure telt 42 blz., de prijs is bijzonder laag, nl. f 0,90 franco per post, bij aantallen aanmerkelijke korting.

Te bestellen bij Uitgeverij Pieters, Oostburg, giro 327921 — Boekhandel Lindenberg, Rotterdam — v.d. Tol, Dordrecht en bij het secretariaat van:

De Stichting tot Handhaving van de Statenvertaling, Ir. L. R. T. Oskam, Mauritsweg 60, Dordrecht.